

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 8.5.2025
COM(2025) 194 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Soovitus: Nõukogu otsus,

mis käsitleb uusi läbirääkimisjuhiseid piirkondliku vabakaubanduslepingu ja kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu ja vastavalt Araabia Ühendemiraatide, Bahreini Riigi, Katari Riigi, Kuveidi Riigi, Omaani Sultaniriigi ja Saudi Araabia Kuningriigiga

LISA

JUHISED LÄBIRÄÄKIMISTE PIDAMISEKS PIIRKONDLIKU VABAKAUBANDUSLEPINGU JA KAHEPOOLSETE VABAKAUBANDUSLEPINGUTE SÕLMIMISEKS PÄRSIA LAHE ARAABIA RIIKIDE KOOSTÖÖNÕUKOGU RIIKIDEGA NING VASTAVALT BAHREINI KUNINGRIIGI, KUVEIDI RIIGI, OMAANI SULTANIRIIGI, KATARI RIIGI, SAUDI ARAABIA KUNINGRIIGI JA ARAABIA ÜHENDEMIRAATIDEGA

A. LEPINGUTE LAAD JA KOHALDAMISALA

Käesolevate läbirääkimisjuhistega suunatakse komisjoni tegevust läbirääkimistel, mille eesmärk on sõlmida piirkondadevaheline vabakaubandusleping Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu (edaspidi „Pärsia lahe koostöönõukogu“) liikmesriikidega ja vabakaubanduslepingud ühe või mitme Pärsia lahe koostöönõukogu liikmesriigiga (edaspidi koos „lepingud“). Viimast liiki lepingud võidakse hiljem sõlmida ka ülejäänud Pärsia lahe koostöönõukogu liikmesriikidega.

Praegu reguleerib ELi kaubandus- ja investeerimissuhteid Pärsia lahe koostöönõukogu liikmesriikidega 1989. aastal sõlmitud partnerlus- ja koostööleping¹. Selles lepingus on vastavalt lepinguosaliste tolleaegsetele põhihuvidele käsitletud peamiselt majanduskoostöö ja arengu küsimusi. Kuigi need eesmärgid on aktuaalsed ka praegu, on majandussidemeid Pärsia lahe piirkonna riikidega vaja ajakohastada ja tugevdada, et need vastaksid tänapäeva kaubandussuhete laadile ning muu hulgas aitaksid tugevdada ELi strateegilist konkurentsivõimet ja majandusjulgeolekut.

1989. aastal volitas nõukogu komisjoni alustama Euroopa Ühenduse nimel läbirääkimisi Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega piirkondadevahelise vabakaubanduslepingu või kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks. Piirkondadevahelised läbirääkimised Pärsia lahe koostöönõukoguga kestsid üle kümne aasta. 2001. aastal muutis nõukogu läbirääkimisjuhiseid, et läbirääkimisi elavdada ning ka põhjusel, et Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamise tõttu oli riikidel tekkinud uusi rahvusvahelisi kohustusi. 2008. aastal läbirääkimised seiskusid, kuna vabakaubanduslepingu eesmärkides ei suudetud kokku leppida. Hiljem on tehtud mitu katset läbirääkimisi piirkondliku vabakaubanduslepingu üle taasalustada, kuid need katsed on olnud edutud.

Kuigi praegu läbirääkimisi ei toimu, jõudsid mõlemad lepinguosalisel ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu 16. oktoobri 2024. aasta tippkohtumisel üksmeelele selles, et ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu kaubandus- ja investeerimissuhteid tuleb arendada mitmepoolsete, piirkondlike ja kahepoolsete raamistike kaudu ning et mõlemad pooled uurivad võimalusi sõlmida lepinguid konkreetset kaubanduse ja investeringute toetamiseks.

Pidades silmas eeltoodut ja võttes arvesse eesmarke, mis on esitatud ELi 2022. aasta mai ühisteatistes, milles käsitleti strateegilisi partnerlusi Pärsia lahe riikidega ja kutsuti üles tugevdama ELi kahepoolseid majanduspartnerlusi Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega, on EL valmis pidama läbirääkimisi vabakaubanduslepingute sõlmimiseks nende asjasthuvitatud Pärsia lahe riikidega, kellel on samad taotlused kui ELil². Need lepingud sõlmitaks lisaks senisele ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu kaubandus- ja investeerimispartnerlusele ning neil oleksid erinevad eesmärgid kui piirkondadevahelisel ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu vabakaubanduslepingul.

¹ [EUR-Lex - 21989A0225\(01\) - EN - EUR-Lex.](#)

² [Euroopa välisteenus, Ühisteatis strateegilise partnerluse kohta Pärsia lahe riikidega.](#)

ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu 16. oktoobri 2024. aasta tippkohtumise ühisavalduses kinnitati taas, et ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu liikmetel on ühiseid huve ja taotlusi ning et tuleb kasutada ära võimalused, mida pakuvad ettevõtlus- ja investeerimiskeskonna parandamine, rohe- ja digipööre, kestlik energia, ühenduste parandamine ning valdkondliku koostöö edendamine valdkondades, mis toetavad meie majanduste integreerumist ja mitmekesistamist. Need lepingud peaksid kajastama ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu riikide laiahaardelisi strateegilisi suundumusi, mis seisnevad rahvusvaheliste normide edendamises, majandusreformides ja ettevõtluskliima parandamises. Lepingud võimaldaksid laiaulatuslikku koostööd. Nendega nähtaks ette ka uued turulepääsu võimalused ning selged, kestlikkusest lähtuvad reeglid kauplejatele ja investoritele.

Lepingud peaksid sisaldama sätteid ainult lepinguosaliste vahelise kaubanduse ja investeringute kohta. Lepingud peaksid olema laiahaardelised ja terviklikud, vastama täielikult Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) reeglitele ning kajastama kohustusi, mille lepinguosalisel on võtnud WTO raames.

Lepingud peaksid siiski olema laiahaardelisemad kui WTO raames võetud kohustused.

Lepingutega peaks olema ette nähtud kaubavahetuse ja teenustekaubanduse ning välismaiste otseinvesteeringute järkjärguline vastastikune liberaliseerimine. Nendega on kavas ette näha üksikasjalikud reeglid kaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute edendamiseks, lihtsustamiseks ja reguleerimiseks. Nende lepingutega võetakse ainult selliseid kohustusi, mis on kooskõlas ELi õigusaktidega ning mis avaldavad otsest ja viivitamatut mõju kaubandusele. Kõikide elementide üle peetakse läbirääkimisi samaaegselt ning eesmärgiga saavutada tollimaksude kaotamise, tarbetute regulatiivsete kaubandustõkete kaotamise ja reeglite parandamise vahel selline tasakaal, mis võimaldab ka tegelikult turud üksteisele avada. Lepingutega tuleks võtta kohustusi üksnes neis valdkondades, mis kuuluvad lepinguosaliste, sealhulgas riigi (näiteks riigivalitsuse) ja kohaliku tasandi osaliste (näiteks kohalikud omavalitsused) pädevusse.

Lepingutega tuleks tagada, et kõik valitsustasandid, sealhulgas riigivalitsusest madalama tasandi asutused ja üksused, täidaksid lepingutes sätestatud kohustusi.

Lepingutega tuleks tunnustada, et kestlik areng on mõlema lepinguosalise kõrgem eesmärk ning et mõlemad lepinguosalisel püüavad tagada ja hõlbustada rahvusvaheliste keskkonda ja tööjõudu käsitlevate kokkulepete ja normide täitmist. Seepärast tuleks lepingutes arvesse võtta Pariisi kokkuleppe peamisi sätteid. Lepingud peaksid ka edendama kestlikku arengut ning ELi ja rahvusvahelistest normidest tulenevaid üldisemaid väärtusi. Seetõttu peaksid lepingud sisaldama muu hulgas kaubandusega seotud töö- ja keskkonnavaliste sätteid, näiteks sätteid vastutustundliku ärikäitumise, maaomandi, kalavarude ja metsade vastutustundliku majandamise, vastutustundlike põllumajandusinvesteeringute ja läbipaistvuse kohta. Selliste meetmete puhul tuleks lepingute kõigis osades võtta arvesse kestlikku arengut ning lisada ka konkreetne peatükk kaubanduse ja kestliku arengu kohta, mis hõlmaks nii sotsiaal- kui ka keskkonnanorme.

Kaubandus- ja investeerimissätete majanduslikku, keskkonnavalast ja sotsiaalset mõju (sealhulgas mõju soolisele võrdõiguslikkusele ja naiste õigustele) tuleks uurida sõltumatu kestlikkushinnangu abil. See hinnang tuleks teha samal ajal läbirääkimistega. Komisjon peaks tagama, et kestlikkushinnangu läbiviimise käigus peetakse korrapärast dialoogi kõigi asjaomaste kodanikuühiskonna sidusrühmadega. Kestlikkushinnang peaks valmima enne läbirääkimiste lõppu ja selle tulemusi tuleks läbirääkimistel arvesse võtta. Kestlikkushinnanguga tuleb: a) selgitada välja lepingute tõenäoline mõju kestlikule arengule ja kliimale ning võimalik mõju muudele, eelkõige vähim arenenud riikidele ning asjakohastel juhtudel liiduga assotsieerunud ülemerevaldadele ja -territooriumidele ning liidu

äärepoolseimatele piirkondadele; b) teha ettepanekuid meetmete kohta, millega maksimeeritakse lepingutest saadavat kasu ja hoitakse ära või viiakse miinimumini nende võimalikud negatiivsed tagajärjed.

B. LEPINGUTE KAVANDATAV SISU

Preambul, üldpõhimõtted

Selleks et liberaliseerida kahepoolset kaubandust ja välismaiseid otseinvesteeringuid, tuleks lepingutes käsitleda muu hulgas järgmist:

- ELi välistegevuse põhimõtted ja eesmärgid;
- lepinguosaliste valmisolek tagada kestlik areng ja rahvusvahelise kaubanduse panus kestliku arengu majanduslikku, sotsiaalsesse ja keskkonnavalasse mõõtmesse, mis muu hulgas hõlmab majandusarengut, vaesuse vähendamist, täielikku ja tootlikku tööhõivet ning kõigile inimväärse töö tagamist, samuti keskkonna ja loodusvarade kaitsmist ja säilitamist;
- lepinguosaliste valmisolek pidada täielikult kinni ka nende WTO liikmesusest tulenevatest õigustest ja kohustustest;
- lepinguosaliste valmisolek suurendada tarbijate heaolu poliitikameetmete kaudu, millega tagatakse tarbijate kaitsmise kõrge tase ja nende majanduslik heaolu;
- lepinguosaliste valmisolek hoida ära ja kõrvaldada mittetariifsed kaubandus- ja välismaiste otseinvesteeringute tõkked;
- õigus reguleerida majandustegevust avalikes huvides kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega, et saavutada õiguspäraseid avaliku poliitika eesmärke, näiteks rahvatervise kaitse ja edendamine, sotsiaalteenused, riiklik haridus, ohutus, keskkond, avalik kord, sotsiaal- ja tarbijakaitse, eraelu puutumus ja andmekaitse ning kultuurilise mitmekesisuse edendamine ja kaitse;
- eesmärk luua lepinguga lepinguosaliste vaheliste majandussuhete ja eelkõige kaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute arendamiseks uus raamistik;
- lepinguosaliste ühine eesmärk võtta arvesse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) ees seisvaid raskusi kaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute arengusse panustamisel;
- lepinguosaliste valmisolek suhelda ja konsulteerida lepingute rakendamise küsimustes kõigi asjaomaste kodanikuühiskonna sidusrühmadega, kaasa arvatud erasektori ja ametiühingute ning muude valitsusväliste organisatsioonidega.

Eesmärgid

Lepingud peaksid kinnitama ühist eesmärki, milleks on kogu kaubavahetuse, teenustekaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute järkjärguline ja vastastikune põhjalik liberaliseerimine täielikus kooskõlas WTO eeskirjadega, eelkõige üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) XXIV artikliga ja teenustekaubanduse üldlepingu (GATS) V artikliga. Lepingutega tuleks tagada hea turulepääs riigihangete ja kaubandusega seotud intellektuaalomandiõiguste, sealhulgas geograafiliste tähiste kaitse valdkonnas, ning süvendada dialoogi ja koostööd tehnilistes ja õigusküsimustes.

Lepingutega tuleks tunnustada, et kestlik areng on lepinguosaliste peamine eesmärk, ning tagada kaubanduse edendamist silmas pidades rahvusvaheliste keskkonna- ja sotsiaallepingute ja -normide täitmine ning seda hõlbustada. Lepingutega tuleks välistada see, et kaubanduse ja

välismaiste otseinvesteeringute toetamiseks madaldavad lepinguosalisel siseriiklike õigusaktide nõudeid keskkonna, tööõiguse ning töötervishoiu ja -ohutuse valdkonnas või muudavad leebemaks tööõiguse põhieeskirju, mille eesmärk on kaitsta ja edendada kultuurilist mitmekesisust.

Kaubavahetus

Lepingute eesmärk on kaubandust võimalikult suurel määral liberaliseerida, lähtudes peaeesmärgist edendada ELi konkurentsivõimet. Lepingud peaksid hõlmama kogu lepinguosaliste vahelist kaubavahetust. Samuti peaksid need sisaldama sätteid, millega piiratakse kaubandust piiravate tavade kasutamist, nagu impordi- ja ekspordipiirangud, sealhulgas impordi- ja ekspordimonopolid, sätteid impordi- ja ekspordilitsentside, lõivude ja formaalsuste kohta ning sätteid transiidi, kaupade ajutise impordi ja kaupade parandamise kohta.

Päritolureeglid

Päritolureeglid ja halduskoostööd käsitlevad sätted peaksid lihtsustama kaubandust, olema arusaadavad ning arvesse võtma ELi standardseid sooduspäritolureegleid ja ELi huve.

Pettusevastased meetmed

Lepingud peaksid sisaldama tõhustatud halduskoostöö klauslit, milles sätestatakse kord ja asjakohased meetmed, mida lepinguosalisel võivad kohaldada juhul, kui ilmneb halduskoostöö puudumine tolliküsimustes, eeskirjade eiramine või pettus.

Lepingud peaksid sisaldama ka tõhusat ja jõustatavat pettusevastast klauslit, mis hõlmab koostöö puudumise ning eeskirjade eiramise ja pettuse juhtumeid.

Lisaks peaksid lepingud sisaldama Pärsia lahe koostöönõukogu liikmesriikide pädevate asutuste kohustust teha koostööd Euroopa Prokuratuuriga Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate kuritegude uurimisel ja nende eest süüdistuste esitamisel kooskõlas kehtivate asjakohaste vastastikust õigusabi käsitlevate õigusaktide ja muude kohaldatavate sätetega.

Haldusvigade käsitlemine

Lepingutes tuleks sätestada, et juhul, kui pädevad asutused on teinud sooduspäritolureeglite kohaldamisel vigu, uuritakse asjakohaste meetmete võtmise võimalust ühiselt.

Kaubanduse kaitsemeetmed

Lepingute dumping- ja subsidiumivastased sätted peaksid sisaldama kohustust suurendada läbipaistvust võrreldes praeguse partnerlus- ja koostöölepinguga, kohustust lähtuda dumpinguvastastes uurimistes väiksema tollimaksu reeglist ja avaliku huvi kindlakstegemise kohustust.

Lepingute üldised kaitsemeetmed peaksid sisaldama suuremat läbipaistvust, konsultatsioone enne lõplike meetmete kehtestamist ja kõige vähem häirivaid meetmeid. Lepingud peaksid sisaldama ka sooduskaubanduse suhtes kohaldatavat ajutist kahepoolset kaitsemehhanismi.

Toll ja kaubanduse lihtsustamine ning vastastikune haldusabi tolliküsimustes

Lepingutega tuleks luua lepinguosaliste tolliasutuste vahel tugev koostöö, mis tagaks tollialaste õigusaktide nõuetekohase kohaldamise ja täitmise, et kaubanduskeskkond oleks läbipaistev ja prognoositav. See peaks sisaldama meetmeid riskijuhtimise ja tõhusa tollikontrolli tugevdamiseks tollialase teabe vahetamise kaudu. Lepingud peaksid sisaldama meetmeid, sealhulgas tolli- ja kaubandusandmete vahetamine, millega tagatakse tõhus ja kiire koostöö ELi piiravatest meetmetest kõrvalhoidmisest tingitud probleemide ja riskide

lahendamiseks, ning võimalust võtta piiravaid meetmeid, vähendada e-kaubandusest tulenevaid riske ning teha koostööd keeldude ja piirangute valdkonnas.

Lepingud peaksid sisaldama protokolli vastastikuse haldusabi kohta tolliküsimustes.

Need peaksid sisaldama sätteid, millega lihtsustatakse seaduslikku kaubandust. Need peaksid ka parandama tolli tegevust, näiteks kauba tollivormistust, sealhulgas riskijuhtimist, eelotsuseid ja volitatud kauplejaid. Lepingud peaksid tagama siduvate otsuste edasikaebamise õiguse ning aitama kaasa nii tolliprotseduuride lihtsustamisele kui ka nende nõuetekohase järgimise tagamisele kooskõlas tolli ja kaubanduse lihtsustamise valdkonnas kohaldatavate rahvusvaheliste konventsioonide ja normidega, sealhulgas Maailma Kaubandusorganisatsiooni ja Maailma Tolliorganisatsiooni välja töötatud konventsioonide ja normidega. Kokkulepitud koostöömenetluste ja -vormide puhul tuleks arvesse võtta ka Pärsia lahe koostöönõukogu riikide vahel saavutatud ühtlustamise taset.

Tehnilised kaubandustõkked

Lepingutega tuleks kõrvaldada standarditest, tehnilistest normidest ja vastavushindamismenetlustest tulenevaid tarbetuid kaubandustõkkeid. Nii näiteks tuleks saavutada tarnija vastavusdeklaratsiooni tunnustamine. Lepingud peaksid tuginema WTO tehniliste kaubandustõkete lepingule, parandama selle kohaldamist ja vajaduse korral kehtestama sätteid, mis lähevad lepingu kohaldamisalast kaugemale.

Sanitaar- ja fütosanitaarmedetmed

Lepingud peaksid tuginema WTO sanitaar- ja fütosanitaarmedetmeid käsitlevale lepingule ja minema sellest kaugemale, et hõlbustada juurdepääsu kummagi lepinguosalise turule ning kaitsta samal ajal inimeste, loomade või taimede elu ja tervist. Sanitaar- ja fütosanitaarmedetmed peaksid käsitlema selliseid küsimusi nagu läbipaistvus, samaväärsuse tunnustamine, riskihindamine ja -analüüs, looma- ja taimetervise kaitseks ning haiguste/kahjurite tõrjeks võetavate piirkondadeks jaotamise meetmete tunnustamine, kontrolli-, inspekteerimis- ja heakskiitmismenetlused, sanitaar- ja fütosanitaarmedetmete läbipaistvus, ELi tunnustamine ühtse üksusena, sealhulgas turulepääsu taotluste kiirmenetlused, võttes arvesse ELi ühtlustatud sanitaar- ja fütosanitaarpoliitikat, toidutootmisettevõtete eelregistreerimine, regulatiivne koostöö, koostöö loomade heaolu ja antimikroobikumiresistentsuse valdkonnas ning mehhanismi loomine sanitaar- ja fütosanitaarmedetmetega seotud konkreetsete kaubandusprobleemide kiireks lahendamiseks. Sanitaar- ja fütosanitaarmedetmed peaksid hõlmama ka kestlike toidusüsteemide alast koostööd. Koostöömenetluste ja -vormide puhul tuleks arvesse võtta Pärsia lahe koostöönõukogu riikide vahel saavutatud ühtlustamise taset.

Loomade heaolu

Lepingutega toetatakse loomade heaoluga seotud koostöö ja teabevahetuse jätkumist ning nähakse ette, et lepinguosalised arutavad muu hulgas vastastikust loomade heaolu samaväärsuse tagamist. Läbirääkimistes tuleks lähtuda loomade heaolu käsitlevatest ELi normidest.

Intellektuaalomandiõigused ja geograafilised tähised

Lepingud peaksid minema intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingust kaugemale. Mis puudutab intellektuaalomandit, siis tuleks lähtuda eesmärgist tugevdada intellektuaalomandi õiguste kaitset ja jõustamist, eelkõige võltsimise ja piraatluse vastast võitlust ning tollikontrolli ja piiril võetavaid meetmeid. Lepingud peaksid sisaldama üksikasjalikke sätteid intellektuaalomandi õiguste jõustamise ja igat liiki intellektuaalomandi

õiguste kaitse kohta, sealhulgas autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused, kaubamärgid, disainilahendused, patendid, sealhulgas ravimite ja taimekaitsevahendite täiendava kaitse tunnistused, ärisaladused, regulatiivne andmekaitse ja taimesortide kaitse, ning sätteid geograafiliste tähiste tõhusa tunnustamise ja kaitse kohta.

Konkurents, subsiidiumid ja riigi osalusega ettevõtted

Lepingud peaksid sisaldama sätteid järgmise kohta:

- (a) konkurentsioigus (sealhulgas piiravad kokkulepped, kartellid, turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ja ühinemiste kontroll), läbipaistvus, menetluste nõuetekohasus ning õiglase menetluse ja mittediskrimineerimise põhimõtete järgimine kooskõlas lepinguosalise õigusaktidega;
- (b) subsiidiumid, sealhulgas teatavate subsiidiumide keelustamine ning sätted kaupade tootvatele ja teenuseid osutavatele ettevõtetele antavate subsiidiumide läbipaistvuse kohta. ja
- (c) riigi osalusega ettevõtted, määratud monopolid ja eri- või eelisõigustega ettevõtted seoses mittediskrimineeriva kohtlemise, äriliste kaalutluste, neutraalse reguleerimise ja läbipaistvusega. Selliseid reegleid tuleks kohaldada eri valitsemistasanditel ja sektorites ning need ei tohiks mõjutada avalike teenuste osutamise kohustusi.

Menetluste ja koostöö puhul tuleks arvesse võtta ka Pärsia lahe koostöönõukogu riikide vahel saavutatud ühtlustamise taset.

Riigihanked

Lepingute eesmärk peaks olema riigihankemenetluse põhimõtete kehtestamine ja turulepääsu võimaluste pakkumine, mis hõlmaks suhteid nii kahepoolset kui ka Pärsia lahe koostöönõukogu tasandil.

Nende eesmärk peaks olema parandada läbipaistvust, mittediskrimineerimist ja õiglast menetlust, eelkõige kehtestades sätted elektrooniliste vahendite kasutamise kohta, sealhulgas hanketeabe, teadete ja hankedokumentide avaldamiseks ning pakkumuste vastuvõtmiseks.

Turulepääsu üle peetavad läbirääkimised peaksid põhinema võrdse kohtlemise põhimõttel. Võrdne kohtlemine peaks tagama vähemalt sama soodsa kohtlemise kui omamaiste kaupade, teenuste ja tarnijate puhul.

Läbirääkimistega tuleks saavutada hangete laiaulatuslik hõlmatus kõigis sektorites ja kõigil valitsustasanditel, samuti tuleks hõlmata riigiettevõtete ja eri- või ainuõigustega ettevõtjate hanked, eelkõige kommunaalteenuste sektoris. Kaupade, teenuste ja ehitustööde riigihanked peaksid olema hõlmatud, nähes ette ainult piiratud erandeid. Lisaks tuleks arvesse võtta kontsessioonide ning avaliku ja erasektori partnerlustega seotud kohustusi.

Kaubandus ja kestlik areng

Lepingud peaksid sisaldama selliseid sätteid kestliku arengu kohta, mis on asjakohased kaubanduse ja investeeringute seisukohalt. Need peaksid edendama kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamist.

Lepingutega tuleks kinnitada lepinguosaliste õigust võtta vastu tööjõu- ja keskkonnavalaseid õigusakte, kuid nad peavad tagama kooskõla rahvusvaheliste normide ja kokkulepetega.

Lepingud peaksid julgustama lepinguosalisi saavutama ja säilitama üldist kõrget keskkonna- ja töökaitse taset ning mitte alandama neid kaitsetasemeid, et soodustada kaubandust või

investeeringuid. See peaks hõlmama kohustust mitte jätta jõustamata tööjõu- ja keskkonnaalaseid õigusakte ega teha nende suhtes erandeid.

Lepingud peaksid sisaldama sätteid, millega tagatakse, et järgitakse ja rakendatakse rahvusvahelisel tasandil kokkulepitud asjakohaseid keskkonna-, inimõiguste ja tööõiguse põhimõtteid, reegleid ja norme, sealhulgas tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi, mis on sätestatud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioonis koos selle 2022. aasta muudatustega, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni põhidokumentides, kõigis muudes asjakohastes rahvusvahelistes töö, töökaitse ja tööinspektsiooni alastes normdokumentides ning asjakohastes mitmepoolsetes keskkonnaalastes, sealhulgas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonis ja Pariisi kokkuleppes. Lepingutega tuleks ette näha, et kõik lepinguosalisel peavad tegema pidevalt ja järjekindlalt tööd seni veel ratifitseerimata ILO põhikonventsioonide ratifitseerimiseks.

Lepingutega tuleks soodustada kaubanduse ja investeeringute alase koostöö süvendamist ning suurendada kaubanduse ja investeeringute panust kestlikku arengusse. Seda silmas pidades tuleks lepingutes käsitleda muu hulgas keskkonna- ja kliimasõbralike kaupade ja teenustega kauplemise lihtsustamist ning vastutustundliku ettevõtluse ja hoolsuskohustuse edendamist, võttes arvesse rahvusvaheliselt tunnustatud dokumente ja innustades lepinguosalisi rakendama rahvusvahelist tava, sealhulgas OECD ja valdkondlikke suuniseid.

Lepingud peaksid sisaldama ka kohustusi, millega edendatakse kauplemist seaduslikult saadud ja säästvalt majandatud loodusvaradega, eelkõige bioloogilise mitmekesisuse, loomastiku ja taimestiku, veeökosüsteemide, metsatoodete, mere bioloogiliste ressursside ja vesiviljeluse alaseid kohustusi, ning hõlmama asjakohaseid rahvusvahelisi õigusakte ja tavasid. Ühtlasi tuleks edendada vähesaastavat arengut soodustavat kaubandust, mis suurendaks vastupidavust kliimamuutustele.

Lepingud peaksid sisaldama sätteid kaubanduse ja soolise võrdõiguslikkuse kohta, sealhulgas lepinguosaliste kohustust püüda edendada võrdseid õigusi, kohtlemist ja võimalusi ning täita kohustusi, mis tulenevad soolist võrdõiguslikkusest ja naiste õigusi käsitlevatest rahvusvahelistest lepingutest, sealhulgas naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsioonist.

Teenused ja investeeringud

Läbirääkimiste eesmärk peaks olema järkjärguliselt ja vastastikku liberaliseerida teenuskaubandust ja välismaiseid otseinvesteeringuid laiemalt, kui on ette nähtud lepinguosaliste kohustustega WTO raames. Kooskõlas teenustekaubanduse üldlepingu (GATS) V artikliga peaks lepingul olema laialdane valdkondlik ulatus ja leping peaks hõlmama kõiki tarneviise.

Lepingud peaksid sisaldama regulatiivseid põhimõtteid. Lepingud peaksid sisaldama sätteid investeeringute, piiriülese teenuste osutamise ja füüsiliste isikute ajutise ärilisel eesmärgil riigis viibimise ning siseriikliku reguleerimise kohta ning õigusraamistikke konkreetsete teenuste sektorite jaoks (nt rahvusvahelised meretransporditeenused, kulleriteenused, telekommunikatsiooniteenused ja finantsteenused).

ELile ja selle liikmesriikidele peaks jääma õigus määrata ise kindlaks ja rakendada kultuuri- ja audiovisuaalpoliitikat kultuurilise mitmekesisuse säilitamiseks. Seetõttu tuleks audiovisuaalteenused teenuste ja investeeringute liberaliseerimise kohaldamisalast välja jätta.

Digikaubandus

Lepingud peaksid sisaldama horisontaalseid regulatiivseid põhimõtteid, mida kohaldatakse elektrooniliste vahendite abil toimuva kaubanduse suhtes, et tagada ettevõtjatele prognoositavus ja õiguskindlus, pakkuda tarbijatele turvalist veebikeskkonda ja lahendada põhjendamatute andmelokaliseerimise nõuete probleem, ilma et see mõjutaks ELi isikuandmete kaitse reegleid, ning kaitsma poliitikaruumi, mis on vajalik ELi õigusraamistiku väljatöötamiseks ja rakendamiseks selles valdkonnas. Sellised põhimõtted peaksid olema kooskõlas isikuandmete ja isikustamata andmete kaitset käsitleva ELi õigusraamistikuga.

Need põhimõtted peaksid olema kooskõlas ELi õigusraamistikuga ning säilitama ELi digipoliitika arendamiseks ja rakendamiseks vajaliku regulatoorse autonoomia. Eelkõige ei tohi EL nõustuda selliste põhimõtete või kohustustega, mis võivad mõjutada liidu küberturvalisust käsitlevat õigusraamistikku, eeskätt selle võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrget taset käsitlevat osa. EL ja selle liikmesriigid kavatsevad säilitada võimaluse määrata ise kindlaks ja rakendada kultuuri- ja audiovisuaalpoliitikat kultuurilise mitmekesisuse säilitamiseks. Euroopa Liit ei lepi kokku audiovisuaalteenuste valdkonna norme
ega
kohustusi.

Kapitali liikumine, maksed ja ülekanded ning ajutised kaitsemeetmed

Lepingud peaksid sisaldama sätteid, millega tagatakse, et ei piirata kapitali liikumist, makseid ega ülekandeid, mis on vajalikud lepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks. Lepingud peaksid käsitlema standardset usaldatavusnõuetega seotud erandit ja sätteid kaitsemeetmete kohta, et EL saaks võtta meetmeid ELi majandus- ja rahaliidu toimimise tagamiseks ning maksebilansiraskuste ja väliste finantsraskuste kõrvaldamiseks. Need sätted peaksid olema kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga.

Energia ja toorained

Lepingud peaksid sisaldama konkreetseid energia ja toorainetega seotud kaubandus- ja investeerimispõhimõtteid, eelkõige hinnamoonutuste piiramist, energia- ja tooraineinvesteeringute hõlbustamist, energiavõrkude turulepääsu edendamist ja taastuvenergiasse investeerimise hõlbustamist, keskkonnamõju hindamise ja avamere ohutusstandardite tagamist. See peaks hõlmama ka edasist koostööd energia ja toorainete valdkonnas.

Eelkõige peaks energeetikaalane koostöö hõlmama taastuvenergiat, muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid (vesinik), energiatõhusust, energiataristut ja piirkondlikku turuintegratsiooni, säästva energia ja puhta tehnoloogia tarneahelaid, süsinikdioksiidi kogumise, kasutamise ja säilitamise lahendusi, sealhulgas kogumist otse atmosfäärist, samuti metaaniheite vähendamist nafta-, gaasi- ja söesektoris kooskõlas ELi ja rahvusvaheliste eeskirjadega (OGMP 2.0). Koostöö peaks hõlmama ka energiasüsteemi ümberkujundamist süsivesinikuressurssidelt vähese CO₂ heitega ressurssidele, et edendada piirkondlikku koostööd ja ühenduvust energiavaldkonnas.

Samuti tuleks teha ettepanekuid edasiste koostöömeetmete kohta kriitilise tähtsusega maavarade sektoris. Nende hulka peaks kuuluma koostöö, millega vähendada või kaotada kolmandate isikute poolt võetud meetmeid, mis moonutavad toorainekaubandust, ning hõlbustada kaubandus- ja investeerimissidemeid, et edendada hästitoimivate, kestlike ja vastupidavate toorainetarneahelate loomist, koostööd kriitiliste toorainete vastutustundliku hankimise ja toorainete väärtusahelate kestlikkuse valdkonnas kooskõlas ÜRO ning keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimismõistega ning teadusuuringuid ja innovatsiooni kogu toorainete väärtusahela ulatuses.

Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

Lepingud peaksid hõlbustama mõlema poole VKEde osalemist ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu liikmete vahelises kaubanduses kohustuste kaudu, mis on seotud turulepääsu käsitleva teabe jagamisega ja asjakohase institutsioonilise ülesehituse loomisega, tagamaks, et lepingute rakendamisel võetakse arvesse mõlema poole VKEde vajadusi.

Hea reguleerimistava

Lepingutes tuleks tunnistada hea reguleerimistava tähtsust ja regulatiivse koostöö rolli ebavajalikest regulatiivsete lähenemisviiside erinevustest tulenevate kaubandustõkete vältimisel ning rahvusvahelise kaubanduse ja investeringute edendamisel.

Tõhusa reguleerimistsükli kindlaksmääramiseks ning sidusa ja kaubandust hõlbustava õiguskeskkonna loomiseks peaksid hea reguleerimistava sätted hõlmama sisemist koordineerimist, reguleerimisprotsesse ja -mehhanisme, varajast teavitamist, avalikke konsultatsioone, mõjuhindanguid, järelehindamist, reguleerivate meetmete registrit, teabevahetust.

Lepingutega tuleks ette näha ka võimalus alustada nendes küsimustes ühist dialoogi kõigi Pärsia lahe koostöönõukogu partneritega.

Läbipaistvus

Lepingud peaksid hõlbustama ettevõtjate ja üldsuse juurdepääsu teabele regulatiivsete nõuete ja vastutavate haldusasutuste kohta, tuginedes samal ajal asjakohastele WTO kohustustele (GATT 1994 artikkel X).

Peamised sätted peaksid hõlmama (riikliku ja Pärsia lahe koostöönõukogu tasandi) meetmeid, avaldamist, päringuid, üldkohaldatavate meetmete haldamist ning läbivaatamist ja edasikaebamist.

Erandid

Tuleks ette näha erandid, et võimaldada lepinguosalisel võtta meetmeid tervise või keskkonna või oluliste julgeolekuhuvide kaitseks, sealhulgas liidu standardne kaubanduslepingute maksuerandiklausel, mis peaks tagama otsese maksustamise valdkonna konkreetsete elementide kooskõla ELi kaubanduspoliitikaga.

Vaidluste lahendamine

Lepingud peaksid sisaldama tõhusat vaidluste lahendamise mehhanismi, mis kehtiks kõigi sätete suhtes ja mille raames tehtavad otsused oleksid osalistele siduvad. Vaidluste lahendamise mehhanism peaks olema läbipaistev ja avatud ning tuginema WTO ja ELi kahepoolsetest kaubanduslepingutest saadud kogemustele. Menetlus peaks hõlmama kolme etappi: konsultatsioonid; vahekohtumenetlus ja nõuetele vastavus. Vaidluste kohtuvälise lahendamise alternatiivse vormina peaks olema kättesaadav ka mittesiduv vahendamismehhanism, mis hõlmab kaebusi, mis ei ole seotud rikkumisega.

Muud küsimused

Lepingud võivad sisaldada kaubandus- ja majandussuhete alaseid lisasätteid küsimustes, mille vastu lepinguosalisel on läbirääkimiste käigus väljendanud vastastikust huvi.